

Ordförande har ordet

SwAFHF - Live History - En kort bakgrund till vår nya slogan.

Det svenska Flygvapnet organiserades 1926 genom att marinens och arméns flygväsende slogs ihop till ett självständigt svenskt flygvapen. Under de första tio åren led Flygvapnet av yttre och inre stridigheter. Det var först i mitten av 1930-talet som Flygvapnet fick en fungerande ledning. Mest framträdande var den sedermera legendariske flygvapengeneralen Bengt G Nordenskiöld. Han var chef för Flygstaben 1936-42 och chef för Flygvapnet 1942-54. Under hans ledning växte Flygvapnet till ett av de största, modernaste och till det mest kostnadseffektiva av världens flygvapen, med fler än 1000 moderna flygplan. Bengt Nordenskiöld var en i allt utmärkt ledare även som operatör.

Bengt Nordenskiöld medverkade till och påverkade i hög grad utvecklingen av en svensk flygindustri. Från att Saab hade varit ett obetydligt företag med start 1937, växte Saab under 40-talet till att 1952 leverera ett av världens bästa jaktflygplan till Flygvapnet, J 29 Tunnan, i samma klass, jämförbart med det ryska Mig 15 och amerikanska F-86 Sabre, fantastiskt.

Bengt Nordenskiöld var också Flygvapnets förste Flygeskaderchef från 1936 då alla flygstridskrafterna organiserades i en flygeskader. Denna mobiliserades den 1 september 1939 då andra världskriget bröt ut. I detta sammanhang kan noteras att jag som nuvarande ordföranden för SwAFHF var den siste flygeskaderchefen innan jag lämnade Flygvapnet 1994 då den sista flygeskadern avvecklades.

Bengt Nordenskiöld prioriterade anskaffning av flygplan och därmed antalet divisioner och flygflottiljer. Detta var absolut en riktig prioritering i rådande läge. General Nordenskiöld hade inte något som helst intresse av att ta till vara FV:s flygplan som utgick ur operativ drift. Alla utgångna flygplan "slaktades" så snart som möjligt. Dock lyckades något museum och några privatpersoner med att föra undan enstaka exemplar av de utgångna flygplanen. Efter Bengt Nordenskiöld avgång följde Flygvapnets ledning hans linje vad avser hanteringen av utgångna flygplan, åtminstone fram till 1994. Att Flygvapnet skulle ha ett veteranflyg var helt otänkbart. Allt eftersom ändrade dock Flygvapnet inställning vad avser veteranflyg och man har från 2002 bibehållit ett mindre antal icke stridsoperativa flygplan som numera ingår i Försvarsmaktens Veteranflyg. Detta är alla flyghistoriker tacksamma över likaväl som över ett antal entusiaster som på eget initiativ och med egna medel sett till att det finns ett militärt flygande veteranflyg i Sverige. I ledande befattningar i FV biföll jag, att flygplan skänktes till museum världen över men med garanti för att de inte skulle flygas. Med åren mildrades dock den stenhårda linjen och FV bidrog till att en Vampire (SK 28C) tillfördes Ljungbyheds Aeronautiska sällskap och att Flygvapnets Saab Safir, SK 50, då de skulle avvecklas från FV, såldes för en krona styck till svenska flygklubbar.

Militärt veteranflyg

Försvarsmaktens (FM) Veteranflyg, baseras på ett beslut från år 2002 att vidmakthålla flygplan för museal verksamhet. Uppdraget åvilar C F 7. Syftet var att bidra till att vidmakthålla och om möjligt öka FM folkliga förankring samtidigt som ett rekryteringssyfte skulle uppnås. FM veteranflyg förfogar 2015 över tre J 32B Lansen, en J 35F Draken och ett flygplan SK 37 Viggen. FM veteranflyg har även haft ett åtagande gentemot SSM i form av beredskap för insamling av radioaktivt stoff på höga höjder. FM veteranflyg samverkar med SwAFHF. FM veteranflyg har sedan 2012 varit "markställt" till följd av svårigheter att integrera veteranflyg i ordinarie ansvarskedja, främst på den flygoperationella sidan. Därför togs beslut om att överföra det flygoperativa ansvaret till en civil aktör, där SwAFHF framstår som en lämplig och kompetent kandidat. Det finns dock ett antal författningsmässiga omständigheter som FM har att förhålla sig till. Dessa utmaningar tar en viss tid att hantera och beredning pågår i HKV.

Övrigt veteranflyg

Utöver Försvarsmakten och SwAFHF veteranflyg så är, av stor betydelse, Mikael Carlson med bland annat Bleriot, Focke Wulf och Tummelisa, Jan Andersson i Västerås med bland annat A-26 Invader, Vampire, Hunter och SK 16 (2), Pär Cederqvist med Tiger Moth och av största intresse är kanske Biltemas Mustang och Spitfire, som Pär och Filip Gerhardt flyger och deltar flitigt med i uppvisningar. Det finns dessutom ett antal flygklubbar och enskilda personer som har flygplan i den mindre klassen, typ SK 50, Klemm 35, Tiger Moth etc. Intresset för veteranflyg är mycket stort men kostnaderna är också stora liksom kraven vad gäller flygsäkerhet m.m. Det gör att antalet flygplan begränsas. SwAFHF ser i vilket fall positivt på det stora intresse som allt veteranflyg skapar och vidmakthåller. I detta sammanhang bör nämnas Veteranflygdivisionen, VFD som är en stiftelse utan några flygplan. VFD bildades 1998 för att stödja flygmuseal verksamhet. Dess syfte är att bidra till att i flygande skick bevara strids -flygplan och vissa skolflygplan som funnits i det svenska flygvapnet efter andra världskriget. Stödet förverkligas genom att

Stiftelsen årligen delar ut ett stipendium för ideellt arbete och utomordentliga insatser för svenskt militärt veteranflyg. Ordförande är generallöjtnant Kent Harrskog, f.d. Chef för Flygvapnet, CFV. Med denna bakgrund och med målsättningen att hålla Flygvapnets jetflygepok flygande fram till FV 100-årsjubileum 2026 har SwAFHF valt "Live History"